

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Intensificarea acțiunii UE pentru protejarea și refacerea pădurilor la nivel mondial

(2020/C 324/08)

Raportor:	Roby BIWER (LU-PSE), membru al Consiliului Local Bettembourg (Luxemburg)
Document de referință:	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Intensificarea acțiunii UE pentru protejarea și refacerea pădurilor la nivel mondial COM(2019) 352 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. salută angajamentul Comisiei Europene de a intensifica eforturile pentru protejarea și refacerea pădurilor la nivel mondial; observă cu părere de rău domeniul de aplicare limitat al propunerilor prezentate;
2. recunoaște eforturile depuse de Uniunea Europeană în ultimele decenii pentru creșterea suprafețelor acoperite cu păduri, inclusiv prin programe vaste de împădurire, și datorită și legislațiilor severe ale statelor membre care asigură reîmpădurirea și regenerarea naturală; cu toate acestea, își exprimă îngrijorarea cu privire la ritmul global alarmant de degradare a pădurilor, în special a pădurilor primare, care includ atât pădurile virgine, cât și pe cele gestionate ⁽¹⁾;
3. subliniază importanța pădurilor primare, în calitate de puncte critice ale biodiversității, care oferă servicii ecosistemice, contribuind la sănătatea umană (în domeniul farmaceutic, nutriție, plante medicinale), incluziune socială (sănătate mentală, promovarea ocupării forței de muncă în zonele rurale, ecoturism etc.), precum și rolul lor cheie în protejarea mediului împotriva deșertificării, inundațiilor, degradării structurii hidrogeologice, erodării solului, fenomenelor meteorologice extreme, reducerii precipitațiilor, poluării aerului etc. De asemenea, recunoaște că pădurile gestionate în mod durabil, plantate de mâna omului, și cele autohtone mature contribuie la protecția și conservarea biodiversității;
4. recunoaște că defrișarea este un fenomen foarte complex, determinat de factori multipli, cererea din ce în ce mai mare de alimente, furaje, bioenergie, lemn și alte produse de bază din partea unei populații în creștere la nivel mondial numărându-se printre factorii principali; subliniază că defrișarea reprezintă a doua cauză principală a emisiilor antropice de gaze cu efect de seră (GES) și un factor major care determină declinul biodiversității ⁽²⁾;
5. subliniază că prevenirea reducerii suprafețelor împădurite poate avea beneficii multiple asupra oamenilor și a ecosistemelor, inclusiv conservarea biodiversității, reducerea emisiilor de GES prin absorbția carbonului – una dintre cele mai eficiente măsuri de atenuare a schimbărilor climatice –, furnizarea unor servicii ecosistemice în măsură să stimuleze creșterea durabilă și o nouă bioeconomie forestieră întemeiată pe o exploatare rațională și durabilă a resurselor;
6. solicită Comisiei și statelor membre să prezinte măsuri de reglementare și recomandări adaptate în funcție de trăsăturile specifice la nivel național, regional și local, în vederea combaterii efective a defrișărilor și a degradării ecosistemelor forestiere originale, care reprezintă rezervoare de carbon și biodiversitate, prevăzând în același timp resursele necesare;
7. subliniază că refacerea pădurilor, în special în regiunile cele mai defrișate ale Europei, rămâne una dintre cele mai eficiente strategii de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a lor. În acest sens, extinderea sistemelor agroforestiere, prin plantarea de arbori pe terenuri cultivate și pe pășuni și în jurul lor, ar putea juca un rol din ce în ce mai important;

⁽¹⁾ <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>

⁽²⁾ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378018314365#fig0005>

8. solicită coerență politică în vederea armonizării eforturilor, a obiectivelor și a rezultatelor produse de diferitele politici, inclusiv noua PAC (politica agricolă comună), angajamentele internaționale ale UE, mai ales Strategia europeană în domeniul biodiversității până în 2030, Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, Acordul de la Paris privind schimbările climatice, politica sa comercială și Pactul verde european, într-o strategie cuprinzătoare de creștere durabilă, cu obiective clare și măsuri de punere în aplicare, acordând atenția cuvenită echilibrului social, economic și al mediului;

Prioritatea 1: reducerea amprentei asupra terenurilor a consumului din UE și garantarea, în UE, a consumului de produse provenite din lanțuri de aprovizionare care nu implică defrișări

9. evidențiază că UE ar trebui să garanteze un consum de produse provenite din lanțuri de aprovizionare din afara UE care nu implică defrișări ca un punct esențial în protejarea și restaurarea pădurilor la nivel mondial; solicită UE să pună consumatorii în centrul procesului de influențare a piețelor, bazându-se pe conversia problematică a pădurilor primare în vederea producerii de bunuri utilizate pe scară largă, precum cafeaua, cacaoa, uleiul de palmier și efectivele de animale;

10. atrage atenția asupra încălcării grave a drepturilor omului și a distrugerii mediului în diferite lanțuri de aprovizionare cu produse (de exemplu soia, ulei de palmier, zahăr, cacao, carne de vită, materii prime pentru biocombustibili etc.) și subliniază că inițiativa voluntare luată în sectorul privat și în domeniul financiar nu au fost suficiente până acum pentru a opri fenomenul global al defrișării și a inversa această tendință; solicită, prin urmare, Comisiei să respecte standardele obligatorii prevăzute de obligația de diligență în materie de mediu și drepturi ale omului⁽³⁾;

11. subliniază că incendiile forestiere reprezintă principala amenințare pentru conservarea ecosistemelor forestiere în multe state membre și regiuni ale UE. Este esențial ca autoritățile locale și regionale să fie sprijinite în continuare să-și consolideze reziliența în fața dezastrelor, dat fiind că sunt primele care intervin în caz de calamitate. Limitarea catastrofelor prin acțiuni ale comunităților locale este modalitatea cea mai rapidă și mai eficientă de limitare a daunelor cauzate de incendiile forestiere;

12. solicită Comisiei să adopte mai multe măsuri pentru stimularea implicării active a consumatorilor în selecția, promovarea și utilizarea unor bunuri mai durabile, inclusiv, dar fără a se limita la instituirea de către UE a unor sisteme specifice de certificare a produselor care nu implică defrișări, integrarea sistemului de certificare disponibil deja pentru produsele forestiere, inclusiv gestionarea pădurilor și lanțul de custodie⁽⁴⁾, într-o evaluare mai cuprinzătoare, aplicabilă și produselor neforestiere, care să cuprindă: gestionarea durabilă a pădurilor; sisteme de gestionare a pădurilor și de producție bazate pe utilizarea redusă de resurse naturale (de exemplu, apă), substanțe chimice (de exemplu, pesticide) și energie (combustibili fosili și energie din surse neregenerabile în general); aspecte care nu implică defrișări în producția de produse neforestiere; promovarea produselor cu o amprentă ecologică redusă a transportului (de exemplu, marca zonei, amprenta de carbon); și evaluări ale ciclului de viață (ECV) al produselor, pentru a cuantifica impactul acestora asupra mediului și pentru a permite compararea performanței lor de mediu;

13. solicită Comisiei să-și intensifice eforturile de combatere a tăierilor ilegale de arbori prin aplicarea deplină și eficace a Planului de lucru al Comitetului pentru aplicarea reglementărilor forestiere, guvernare și schimburi comerciale (FLEGT – *Forest Law Enforcement, Governance and Trade*) al UE pentru perioada 2018-2022, în special prin consolidarea punerii în aplicare a Regulamentului UE privind lemnul;

14. solicită Comisiei să îmbunătățească comunicarea și promovarea în rândul clienților a produselor provenite din silvicultura durabilă, prin dezvoltarea unei etichete specifice, care să menționeze rata defrișării implicate de un produs, și prin îmbunătățirea/completarea bazelor de date/sistemelor de informații europene disponibile deja (de exemplu, baza de date privind eticheta ecologică) cu produse care nu implică defrișări, care să fie ușor de recunoscut;

15. solicită Comisiei să instituie proceduri pentru a verifica acuratețea informațiilor și a evaluărilor incluse în sistemul de informații european, în vederea îmbunătățirii încrederii în informațiile furnizate, inclusiv cerințe stricte privind trasabilitatea, care să garanteze originea produselor, precum și sisteme mai solide de monitorizare și de asigurare a aplicării, pentru a ajuta la prevenirea fraudei și a etichetării eronate a produselor; sugerează să se ia în considerare alte politici de

⁽³⁾ Obligația de diligență în materie de drepturi ale omului este înțeleasă, în general, ca un mijloc prin care întreprinderile pot identifica, preveni, atenua și răspunde pentru impactul negativ al activităților lor sau al celor derulate în cadrul relațiilor lor de afaceri asupra drepturilor omului. <https://corporatejustice.org/priorities/13-human-rights-due-diligence>

⁽⁴⁾ De exemplu, Forest Stewardship Council® [Consiliul de administrare a pădurilor – (FSC®)], Programme for the Endorsement of Forest Certification TM (Programul de aprobare a sistemelor de certificare forestieră TM – PEFC™) etc.

aprovizionare, în special în țările cu un nivel ridicat de defrișare și cu o acoperire mică a certificării și/sau cu un grad ridicat de tăieri ilegale de arbori, de exemplu obligația de a furniza dovezi care să demonstreze că produsele au fost obținute în mod durabil, inclusiv documentarea schimburilor comerciale de materiale între operatori și informații privind politicile de achiziție ale tuturor părților din lanțul de aprovizionare;

16. îndeamnă toate instituțiile și agențiile UE să devină un exemplu de urmat, modificându-și comportamentul, procesele de achiziții publice și contractele-cadru, prin utilizarea produselor provenite din silvicultura durabilă; în plus, invită personalul și pe membrii săi să compenseze emisiile de carbon produse de zborurile efectuate în legătură cu activitatea CoR, prin sprijinirea financiară a proiectelor silvice durabile;

17. subliniază că achizițiile publice, care reprezintă aproximativ 14 % din PIB-ul UE, oferă o posibilă pârghie puternică de asigurare a unor contracte mai durabile de furnizare de produse pentru achiziționarea de forță de muncă, bunuri și servicii de la întreprinderi. În acest sens, introducerea în cadrul Directivei 2014/24/UE privind achizițiile publice a unei interdicții a achizițiilor publice de produse rezultate în urma defrișărilor poate avea un impact pozitiv relevant asupra promovării acestor produse;

18. subliniază că promovarea unei reorientări a comportamentului consumatorilor spre un regim alimentar vegetal mai sănătos, cu un aport ridicat de fructe și legume (care ar trebui certificate ca produse nederivate din defrișări), reducând, prin urmare, consumul global de carne, poate promova și conserva sănătatea cetățenilor și a planetei în conformitate cu Declarația C40 („Good Food Cities”) ⁽⁵⁾. Aceste schimbări ar trebui să se facă pe baza recomandărilor Strategiei „De la fermă la consumator” prin care se promovează consumul, pe cât posibil, local, durabil din punct de vedere al mediului și al sănătății umane;

19. încurajează Comisia să găsească sinergii și legături cu proiectele și inițiativele în curs de creare de păduri în mediu urban sau periurban și de coridoare ecologice la nivel subnațional, național și european, precum și din afara Europei; subliniază că aceste inițiative prezintă numeroase beneficii de mediu și sociale (servicii ecosistemice) pentru persoanele care locuiesc în orașele care participă la aceste rețele de proiecte, printre care se numără aerul curat, regularizarea debitului apei, protecția solurilor împotriva eroziunii hidrologice și eoliene, regenerarea solurilor degradate, reziliența la dezastre și la schimbări climatice, temperaturi mai scăzute în timpul zilei pe timp de vară, furnizarea de alimente, biodiversitate urbană mai mare, un grad mai ridicat de sănătate fizică și mentală, valori mai ridicate ale proprietăților etc.;

20. solicită implicarea cetățenilor europeni și a autorităților locale și regionale, a actorilor comerciali și a părților interesate care își comercializează produsele pe piața europeană (de exemplu, întreprinderile multinaționale) în aceste activități; subliniază rolul lor în protejarea pădurilor și necesitatea creșterii nivelului de transparență în cadrul procesului de raportare al întreprinderilor în ceea ce privește responsabilitățile sociale și de mediu (în conformitate cu Directiva 2014/95/UE);

Prioritatea 2: cooperarea cu țările producătoare, pentru a reduce presiunile asupra pădurilor și pentru a garanta că acțiunile UE de cooperare în vederea dezvoltării nu contribuie la defrișări și Prioritatea 3: consolidarea cooperării internaționale pentru a stopa defrișările și degradarea pădurilor și a încuraja refacerea lor

21. atrage atenția că defrișările au loc, în principal, în țările care nu sunt membre ale UE. Cea mai mare parte a lemnului produs în aceste țări este consumat la nivel local și, în pofida acestui fapt, adoptarea certificărilor privind lemnul rămâne la un nivel scăzut, întrucât costul obținerii certificării este prea mare, în special pentru micii fermieri, care concurează și cu actori ce comercializează lemn convențional mai ieftin, sau chiar tăiat ilegal. În mod similar, trebuie acordată o atenție deosebită modului de certificare a produselor forestiere, precum cauciucul natural, produs de un număr ridicat de mici fermieri;

22. solicită îmbunătățirea educației legate de mediu în țările în curs de dezvoltare, în care sunt situate pădurile primare, ca un aspect-cheie pentru creșterea gradului de sensibilizare în aceste țări cu privire la importanța propriilor lor resurse de mediu; subliniază că implicarea directă a cetățenilor în aceste inițiative de educație ecologică ar putea prezenta numeroase beneficii, cum ar fi:

(a) cunoștințe sporite cu privire la importanța serviciilor ecosistemice pe care silvicultura gestionată durabil și pădurile primare le furnizează societății;

⁽⁵⁾ În temeiul Declarației C40 („Good Food Cities”), orașele se angajează: să armonizeze politicile de achiziții publice în domeniul alimentar cu regimul alimentar pentru sănătatea planetei (*Planetary Health Diet*), aprovizionat, în mod ideal, din agricultura ecologică, să sprijine o creștere generală a consumului de alimente vegetale sănătoase în orașele noastre, prin renunțarea la regimurile alimentare nedurabile și nesănătoase https://www.c40.org/press_releases/good-food-cities

- (b) recunoașterea beneficiilor directe și indirecte multiple ale gestionării durabile a pădurilor;
- (c) o posibilitate mai mare de a obține rezultate benefice din acțiunile locale pentru a limita defrișările și degradarea pădurilor; mai multe oportunități pentru a transforma protejarea resurselor naturale în gestionarea lor durabilă, contribuind astfel la crearea de locuri de muncă verzi și la generarea unei creșteri ecologice pentru populația locală etc.;

23. subliniază că Comisia ar trebui să ia în considerare posibilitatea de a propune înscrierea pădurilor primare pe lista siturilor din patrimoniul UNESCO pentru a contribui la protejarea acestora de defrișare și pentru a crește posibilitatea de a atrage atenția publicului cu privire la protejarea lor;

24. evidențiază că, alături de multifuncționalitate, un alt aspect cheie care trebuie luat în considerare atunci când se discută cadrul de politică al UE în domeniul silviculturii este biodiversitatea; subliniază că fiecare defrișare care elimină o pădure primară sau o pădure autohtonă matură implică un declin specific al biodiversității silvice, care este greu de refăcut din cauza stadiului avansat de degradare a zonei;

25. salută noua strategie a UE privind biodiversitatea până în 2030, care urmărește obiective mai ambițioase pentru măsurile UE de combatere a declinului biodiversității și a degradării ecosistemelor din întreaga Europă și poziționarea UE ca lider mondial în soluționarea globală a crizei biodiversității, inclusiv – de exemplu – stabilirea unor zone protejate pentru cel puțin 30 % din suprafața terenurilor, introducerea unor ținte obligatorii din punct de vedere juridic ale UE pentru refacerea cadrului natural și protecția mai riguroasă a pădurilor primare și seculare din UE, aplicarea gestionării durabile a pădurilor secundare ⁽⁶⁾, restaurarea ecosistemelor terestre degradate prin refacerea pădurilor, solurilor și zonelor umede și crearea spațiilor verzi în orașe;

26. solicită intensificarea puternică a eforturilor pentru atingerea obiectivelor legate de silvicultură din Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030 și convenirea unui cadru strategic global ambițios post-2020 pentru biodiversitate, care să fie adoptat în timpul celei de a 15-a Conferințe ONU a părților la Convenția privind diversitatea biologică (CBD COP15), inclusiv pe baza evaluării punerii în aplicare a strategiei până în 2020;

27. subliniază că acordurile comerciale sunt evaluate în raport cu obiectivul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și se bazează pe dezvoltarea durabilă; solicită consolidarea capitolelor privind gestionarea durabilă a pădurilor și combaterea defrișărilor, precum și integrarea defrișărilor în evaluările impactului asupra mediului. În acest sens, date fiind nivelurile record ale defrișării în regiunea amazoniană din Brazilia, cu o creștere vertiginoasă de 84 % a incendiilor forestiere tropicale ⁽⁷⁾, cere UE și statelor sale membre să suspende ratificarea acordului UE-Mercosur până când guvernul brazilian inversează tendința;

28. solicită sporirea contribuției silviculturii active, de adaptare și participative în Strategia UE pentru păduri post-2020 la menținerea și îmbunătățirea biodiversității și, prin urmare, la fructificarea deplină a avantajelor pe care le pot crea biodiversitatea și serviciile ecosistemice. Toate aceste activități și eforturi ar trebui să contribuie și să promoveze o politică globală mai ambițioasă în domeniul biodiversității, domeniu în care Europa dorește să-și asume un rol de lider responsabil;

Prioritatea 4: redirecționarea finanțării pentru a sprijini practici mai durabile de utilizare a terenurilor și Prioritatea 5: sprijinirea disponibilității și a calității informațiilor privind pădurile și lanțurile de aprovizionare cu produse de bază, precum și a accesului la acestea. Sprijinirea cercetării și a inovării

29. subliniază că măsurile puse în aplicare de către Comisie pentru protejarea și refacerea pădurilor la nivelul UE și la nivel global ar trebui comunicate pe scară largă cetățenilor europeni, pentru a crește gradul de susținere și eficacitatea acestor măsuri;

30. solicită Comisiei să creeze o bază de date europeană care să includă proiecte atât în curs de derulare, cât și finalizate între UE și țările terțe, precum și proiecte bilaterale între statele membre ale UE și țările terțe, în vederea evaluării impactului acestora asupra pădurilor la nivel mondial; evidențiază implicarea autorităților locale și regionale în punerea în aplicare a acestor proiecte;

⁽⁶⁾ <https://www.cbd.int/forest/definitions.shtml>

⁽⁷⁾ Institutul național brazilian pentru cercetări spațiale, 2019.

31. îndeamnă UE să lanseze o strategie de „industrializare, digitalizare și decarbonizare” (I2D) pentru promovarea ecomaterialelor de înlocuire pe bază de lemn, a căror origine și amprentă de carbon să fie comunicată consumatorilor și care să stimuleze certificarea produse nederivate din defrișări”, facilitând utilizarea acestora în sectoare precum construcțiile, textilele, produsele chimice sau industria ambalajelor;
32. solicită UE să continue dezvoltarea programelor de cercetare și de monitorizare, precum Copernicus, programul Uniunii de observare și monitorizare a Pământului și alte programe de monitorizare destinate supravegherii lanțurilor de aprovizionare cu produse de bază, în vederea identificării și avertizării timpurii cu privire la produsele care au cauzat defrișări sau degradarea mediului în timpul fazei de producție;
33. solicită Comisiei să ia în considerare înființarea unei Agenții europene a silviculturii, având în vedere importanța protejării și refacerii pădurilor la nivel mondial.

Bruxelles, 2 iulie 2020.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Apostolos TZITZIKOSTAS
